

Vyvěšeno dne: 25. 11. 2024

Svěšeno dne: 10. 12. 2024

33 Cdo 140/2024-2099

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Horňáka a soudců JUDr. Václava Dudy a Mgr. Ivy Krejčířové ve věci

[REDACTED] o zaplacení 3 071 370,99 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 10 C 288/2019, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2023, č. j. 25 Co 171/2023-2051, takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2023, č. j. 25 Co 171/2023-2051, se v části výroku I, v níž byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně, kterým bylo uloženo žalované zaplatit žalobcům 1 750 000 Kč s úrokem z prodlení 10 % ročně z 1 250 000 Kč od 30. 8. 2019 do zaplacení, z 250 000 Kč od 8. 10. 2019 do zaplacení, z 250 000 Kč od 29. 10. 2019 do zaplacení, a byly potvrzeny výroky III, IV a V rozsudku soudu prvního stupně, a v nákladovém výroku II, **ruší** a věc se **vrací** v uvedeném rozsahu Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

II. Ve zbývajícím rozsahu se dovolání **odmítá**.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 5 (dále jen „soud prvního stupně“) v pořadí druhým rozsudkem ze dne 8. 3. 2023, č. j. 10 C 288/2019-1982, ve znění usnesení z 29. 5. 2023, č. j. 10 C 288/2019-2025 uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 3 071 370,99 Kč s příslušenstvím, žalobu částečně zamítl ohledně blíže specifikovaného zákonného úroku z prodlení a rozhodl o náhradě nákladů řízení státu i mezi účastníky.

2. Městský soud v Praze (dále jen „odvolací soud“) rozsudkem ze dne 31. 8. 2023, č. j. 25 Co 171/2023-2051, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku a výrocích o nákladech řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

3. Předmětem řízení je požadavek žalobců jednak na náhradu škody ve výši 1 321 390,99 Kč, která jim vznikla v důsledku porušení povinností žalovanou, pro které odstoupili od kupní smlouvy ze dne 18. 1. 2019, a dále požadavek na zaplacení smluvních pokut ve výši 1 750 000 Kč za porušení povinností žalované dle článku VII. odst. 2 kupní smlouvy (7 x 250 000 Kč).

4. Soudy zjistily, že žalobci jako kupující uzavřeli s žalovanou jako prodávající dne 18. 1. 2019 kupní smlouvu, jejímž předmětem byl pozemek parc. č. 904, jehož součástí je stavba č.p. 445 - rodinný dům (dále též jako „dům“), a pozemky parc. č. 138/212, vše v katastrálním území Přemyšlení (dále též jako „nemovitosti“), za kupní cenu 9 130 000 Kč. V článku VII. odst. 2 kupní smlouvy si strany sjednaly možnost odstoupení od smlouvy pro případ nepravdivosti blíže specifikovaných prohlášení obsažených v kupní smlouvě a rovněž pro případ porušení závazků uvedených v čl. V. odst. 4 a 8; pro tato porušení závazků si sjednaly rovněž smluvní pokutu 250 000 Kč, a to za každé jednotlivé porušení. Žalobci byli oprávněni od kupní smlouvy odstoupit rovněž dle čl. V. bod 8 kupní smlouvy v případě, že žalovaná neprovede sjednané úpravy nemovitosti do 30. 4. 2019. Pro případ odstoupení od kupní smlouvy z důvodu na straně žalované byla tato povinna zaplatit žalobcům náhradu škody (poplatek za nečerpání úvěru, náklady za vybavení domu, náklady za architekty, znalce apod. dle čl. V. bod 8 a čl. VII. bod 4 kupní smlouvy). Po nastěhování do domu se začaly projevovat jeho vady, které žalobci žalované opakovaně vytýkali. Dne 29. 10. 2019 žalobci z důvodu vad nemovitostí, dále pro porušení povinností žalované sjednané ve smlouvě a pro její nepravdivá prohlášení odstoupili od kupní smlouvy a vznikl jim nárok na vrácení kupní ceny, zaplacení náhrady škody a smluvní pokuty. Dne 1. 3. 2021 účastníci podepsali souhlasné prohlášení, kterým výslovně vyjádřili souhlas s tím, že k odstoupení od kupní smlouvy došlo, na základě tohoto prohlášení byl proveden vklad vlastnického práva k nemovitostem ve prospěch žalované, která následně vlastnické právo k nemovitostem převedla 3. osobě.

5. Odvolací soud (shodně se soudem prvního stupně) dospěl k závěru, že účastníci uzavřeli kupní smlouvu ve smyslu § 2079 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen o. z.), v níž byla sjednána možnost odstoupení od této smlouvy, povinnost žalované zaplatit žalobcům náhradu škody, pokud k odstoupení dojde z důvodů na její straně, a byla sjednána smluvní pokuta 250 000 Kč za každé ve smlouvě vymezené porušení závazku či uvedení nepravdivého prohlášení. Odstoupení žalobců od kupní smlouvy bylo oprávněné, neboť žalovaná neodstranila do 30. 4. 2019 stavební odpad, nenainstalovala funkční rekuperační jednotku, předložila žalobcům pozměněnou verzi protokolu o měření radonu (referenční úrovně byly překročeny). Nárok na náhradu škody (sestavující z dílčích konkrétně vyčíslených nároků) shledal v celém rozsahu důvodným, neboť veškeré náklady žalobci účelně vynaložili v souvislosti s uzavřením kupní smlouvy, od níž následně z důvodů spočívajících na straně žalované odstoupili, a nelze jej kompenzovat jinak. Ujednání

o smluvní pokutě považoval za platné, žalovaná porušila povinnost v sedmi samostatných případech (nefunkční rekuperační jednotka, neodstranění stavebního odpadu, vadný topný systém, absence vedení teplé vody v kuchyni, nesprávně provedená hydroizolace a nepředání veškeré stavební dokumentace). Sjednanou smluvní pokutu ve výši 250 000 Kč za každé jednotlivé porušení smluvní povinnosti posoudil jako přiměřenou s ohledem na cenu předmětu koupě, přičemž výši smluvní pokuty navrhla žalovaná, navíc ani na základě hrozby smluvní pokutou žalovaná povinnosti ze smlouvy nesplnila. Závěry obsažené v rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022, v otázce moderace nepoužil, neboť k jeho vyhlášení došlo až poté, co nastaly účinky koncentrace řízení. Nárok na úroky z prodlení z úroků z prodlení je dán v požadovaném rozsahu dle § 1932 odst. 2 o. z., ve znění účinném do 30. 6. 2021.

II. Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná (dále též jako „dovolatelka“) dovolání, jehož přípustnost spatřuje v tom, že rozsudek odvolacího soudu závisí na otázce hmotného práva – včasnosti vytknutí vad předmětu koupě jako podmínky pro odstoupení od smlouvy, která byla vyřešena v rozporu s judikaturou odvolacího soudu (konkrétně s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2019 sp. zn. 33 Cdo 2502/2018). Domnívá se, že odstoupení žalobců od kupní smlouvy nebylo řádné, neboť vady předmětu koupě nebyly vytknuty včas. Zpochybňuje skutkový stav zjištěný soudy obou stupňů, vytýká neprovedení navržených důkazů, namítá extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a zjištěným skutkovým stavem. Soudům obou stupňů vytýká, že se v otázce moderace smluvní pokuty odchýlily od rozhodovací praxe odvolacího soudu, konkrétně od rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022, v němž Nejvyšší soud nově stanovil kritéria moderace smluvní pokuty a dovedil, že při posouzení přiměřenosti smluvní pokuty hrají roli nejen okolnosti známé již v době sjednávání smluvní pokuty, ale též okolnosti, které tu byly při porušení smluvní povinnosti, jakož i okolnosti, které nastaly po porušení, mají-li v porušení smluvní povinnosti nepochybně původ a byly-li v době porušení povinnosti předvídatelné, neboť se těmito okolnostmi vůbec nezabýval. Domnívá se, že žalobcům neměl být přiznán nárok na zaplacení „úroků z prodlení a úroků z úroků z prodlení“ z částek 234 360,58 Kč a 8 895 639,42 Kč, neboť její povinnost vrátit kupní cenu byla podmíněna povinností žalobců vyklidit nemovitosti, k čemuž došlo až 1. 3. 2021

7. Žalobci pokládají rozhodnutí odvolacího soudu za věcně správné a navrhli odmítnutí, popř. zamítnutí dovolání.

III. Přípustnost dovolání

8. Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb. - dále jen „o. s. ř.“).

9. Podle § 237 o. s. ř. platí, že není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

10. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

11. Námitka žalované, v níž vytýká soudům nižších stupňů, že se měly v souvislosti s otázkou včasnosti vytknutí vad předmětu koupě žalobci a tím i řádnosti jejich odstoupení od kupní smlouvy, odchýlit od usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2019, sp. zn. 33 Cdo 2502/2018, nemůže založit přípustnost dovolání, neboť na jejím řešení napadené rozhodnutí založeno není. Závěr o odstoupení žalobců je založen na provedeném dokazování, z něhož vyplynulo, že strany si sjednaly možnost odstoupení od kupní smlouvy za splnění konkrétních podmínek; důvodem pro odstoupení od kupní smlouvy bylo porušení smluvních povinností žalovanou (neodstranění odpadu, nenainstalování funkční rekuperační jednotky, předložení pozměněné verze protokolu o měření radonu) a nikoli vady předmětu koupě. Je tudíž nepodstatné, zda vady byly vytknuty včas či nikoliv. Pokud žalovaná staví svou právní argumentací na tom, že vytknutí vad předmětu koupě nebylo včasné, a tudíž odstoupení od kupní smlouvy nebylo řádné, zakládá kritiku právního závěru odvolacího soudu na vlastní skutkové verzi odlišné od skutkových závěrů, na nichž je právní posouzení věci založeno. Navíc tuto námitku dovolatelka uplatňuje až v dovolacím řízení; v nalézacím řízení takovou skutečnost netvrdila. Nové skutečnosti jsou však v dovolacím řízení nepřipustné a dovolací soud se jimi nemůže zabývat (§ 241a odst. 6 o. s. ř.).

12. Dovolatelka namítá, že skutková zjištění, na základě, kterých soudy obou stupňů učinily závěry o tom, že žalovaná porušila smluvní povinnosti, které jsou uvedeny v odstoupení od smlouvy, jsou v extrémním rozporu s důkazy ve spise založenými. Namítá, že povinnost odstranit stavební odpad splnila ve lhůtě, kterou jí poskytli žalobci, zpochybňuje závěr o překročení referenční úrovně radonu, domnívá se, že měly být provedeny další navržené důkazy. Žalovaná pouze polemizuje s příslušnými skutkovými zjištěními, aniž řádně formuluje (v souvislosti s provedeným dokazováním) konkrétní otázku, na niž by mělo být rozhodnutí odvolacího soudu založeno. V dovolání rovněž neuvádí, který z předpokladů přípustnosti dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. považuje v této souvislosti za naplněný.

13. Pouhá polemika se skutkovými zjištěními odvolacího soudu, aniž by dovolatelka uvedla, v čem spatřuje (v této souvislosti) splnění předpokladů přípustnosti dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř., nepředstavuje řádné vymezení předpokladů přípustnosti dovolání ve smyslu § 241a odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 237 o. s. ř. (srov. odst. 24 – 27 nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. II. ÚS 1966/16, dostupného na webové stránce nalus.usoud.cz). Dovolací soud je skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů vázán a není oprávněn je v rámci dovolacího řízení přezkoumávat (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 28 Cdo 4295/2013, ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 25. 1. 2017, sp. zn. 22 Cdo 5688/2016, nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2017, sp. zn. II. ÚS 1966/16, a nálezem Ústavního soudu ze dne 3. 5. 2017, sp. zn. I. ÚS 2135/16).

14. V poměrech dané věci není hodnocení důkazů založeno na libovůli, ani není dán extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními a provedenými důkazy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2020, sp. zn. 30 Cdo 1332/2020, uveřejněný pod číslem 68/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Odvolací soud (ani soud prvního stupně) nevybočil ze zákonných standardů dokazování a jeho hodnocení důkazů není výrazem zjevného logického excesu. Založily-li soudy nižších stupňů své závěry o tom, že žalovaná uvedené smluvní povinnosti porušila, na obsahu listin (srov. body 9., 35., 36., 72., 91. odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně a body 62. až 64. odůvodnění napadeného rozhodnutí), pak nelze v takovém postupu spatřovat porušení práva na spravedlivý proces a pouhý nesouhlas žalované s hodnocením důkazů odvolacím soudem přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. založit nemůže. Navíc dle kupní smlouvy pro odstoupení od kupní smlouvy stačilo jediné porušení smluvní povinnosti žalovanou, kdy sama dovolatelka potvrzuje, že povinnost odstranit stavební odpad splnila až po 30. 4. 2019. Rovněž nelze

odhlédnout od následného jednání žalované po odstoupení od kupní smlouvy, kdy 1. 3. 2021 strany sepsaly souhlasné prohlášení, v němž prohlásily, že od kupní smlouvy žalobci odstoupili 29. 10. 2019, a na základě kterého byla žalovaná zapsána jako vlastnice nemovitostí do katastru nemovitostí.

15. Ve vztahu k námitce nesouhlasu s povinností zaplatit žalobcům úroky z prodlení a úroky z prodlení z úroků z prodlení z částek 234 360,58 Kč a 8 895 639,42 Kč se jedná o dovolání vadné, neboť žalovaná nevymezila důvod dovolání ani otázku přípustnosti dovolání.

16. Dovolání je však přípustným pro posouzení otázky moderace smluvní pokuty, neboť jde o otázku, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe dovolacího soudu.

IV. Důvodnost dovolání

17. Podle § 241a odst. 1 věty první o. s. ř. lze dovolání podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

18. Nesprávným právním posouzením je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. O mylnou aplikaci se jedná nejen tehdy, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. jestliže ze skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry, ale i tehdy, je-li jeho právní posouzení neúplné (při formulaci právních závěrů nezhlednil všechny relevantní skutečnosti, které po zhodnocení důkazů měl k dispozici).

19. Dovolání je důvodné.

20. Skutkový stav, z něhož odvolací soud vyšel a který v dovolacím řízení přezkumu nepodléhá (srov. § 241a odst. 1 a contrario o. s. ř.), je totožný s tím, který zjistil soud prvního stupně.

21. Podle § 2048 odst. 1 věty první zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“) platí, že ujednají-li strany pro případ porušení smlouvené povinnosti smluvní pokutu v určité výši nebo způsob, jak se výše smluvní pokuty určí, může věřitel požadovat smluvní pokutu bez zřetele k tomu, zda mu porušením utvrzené povinnosti vznikla škoda.

22. Podle § 2051 o. z. může soud nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu na návrh dlužníka snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti až do výše škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením té povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta. K náhradě škody, vznikne-li na ni později právo, je poškozený oprávněn do výše smluvní pokuty.

23. Nejvyšší soud v rozsudcích ze dne 3. 5. 2023, sp. zn. 23 Cdo 1398/2022, a ze dne 29. 8. 2023, sp. zn. 23 Cdo 693/2023, konstatoval, že za návrh na snížení smluvní pokuty ve smyslu § 2051 o. z. lze považovat i takový procesní úkon (námitku) dlužníka (žalovaného), ze kterého je patrné, že se dlužník domáhá (byť i jen částečného) zamítnutí žaloby z důvodu, že má požadovanou smluvní pokutu za nepřiměřenou (popírá přiměřenost její výše). Není nezbytné, aby se dlužník výslovně dožadoval aplikace moderačního oprávnění soudem, tj. aby výslovně navrhoval snížení smluvní pokuty. Naproti tomu prosté popření existence (právního základu) nároku na smluvní pokutu samo o sobě nestačí k tomu, aby takový úkon dlužníka mohl být považován za návrh na snížení smluvní pokuty. Pokud z projevu vůle dlužníka (jeho smyslu) nelze současně dovodit výhrady dlužníka k přiměřenosti požadované smluvní pokuty,

není soud oprávněn si za účastníka takový obsah úkonu domýšlet, tedy činit z něj závěry, které z jeho obsahu ve skutečnosti nevyplývají.

24. Rozsudkem velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 11. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022, se Nejvyšší soud odklonil od své dřívější rozhodovací praxe (představované např. usneseními ze dne 21. 3. 2019, sp. zn. 33 Cdo 5377/2017, ze dne 25. 8. 2020, sp. zn. 33 Cdo 1121/2020, a ze dne 24. 9. 2020, sp. zn. 23 Cdo 2578/2019, či rozsudkem ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 33 Cdo 3249/2019) a uzavřel, že postup soudu při moderaci smluvní pokuty podle § 2051 o. z. lze rozlišit na následující fáze (kroky). V prvním kroku soud při využití interpretačních pravidel stanovených v § 555 a násl. o. z. nejprve zjistí, jakou funkci měla smluvní pokuta plnit. Poté se zabývá konkrétními okolnostmi s přihlédnutím ke zjištěné funkci smluvní pokuty. Vezme přitom zřetel na všechny okolnosti konkrétního případu, přičemž zohlední nejen okolnosti známé již v době sjednávání smluvní pokuty, nýbrž též okolnosti, které byly dány při porušení smluvní povinnosti, jakož i okolnosti nastalé později, mají-li v samotném porušení smluvní povinnosti původ a byly-li v době porušení povinnosti předvídatelné. Na základě těchto okolností zodpoví otázku, zda výše smluvní pokuty je přiměřená vzhledem k věřitelovým zájmům, které byly narušeny v důsledku porušení smluvní povinnosti a měly být smluvní pokutou chráněny. Dospěje-li soud v předchozím kroku k závěru, že smluvní pokuta není nepřiměřená, případně nepodaří-li se mu na základě provedeného dokazování objasnit rozsah následků porušené smluvní povinnosti ve sféře věřitele, aby mohl učinit právní závěr o nepřiměřenosti nároku ze smluvní pokuty, nemůže nárok věřitele na smluvní pokutu snížit. V opačném případě soud ve třetím kroku sníží smluvní pokutu na přiměřenou výši (spravedlivou *in concreto*) se zřetelem k těm funkcím, které má plnit, a s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti. Je přitom limitován výší škody vzniklé do doby rozhodnutí porušením povinností, na kterou se smluvní pokuta vztahuje. Zjišťuje-li soud, jaký nárok je nepřiměřeným, musí vycházet z určité představy o tom, jaký nárok za přiměřený považovat lze. Z podstaty volného uvážení, které nepřipouští tzv. jediné správné řešení, pak vyplývá, že soud ve svém uvážení pochybí pouze tehdy, jsou-li jeho úvahy zjevně nepřiměřené, tj. nedbá-li v rozporu se zjištěnou funkcí smluvní pokuty okolností, kterých dbát má, nebo *vice versa* dbá-li okolností, kterých dbát nemá.

25. V projednávané věci žalovaná v průběhu celého řízení namítala nepřiměřenost smluvní pokuty a poukázala na změnu dosavadní judikatury dovolací soudu, k níž došlo rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022, ještě před vyhlášením rozsudku soudu prvního stupně. Odvolací soud (ve shodě se soudem prvního stupně) konstatoval, že sjednaná (i uplatněná) výše smluvní pokuty je s přihlédnutím k předmětu koupě, míře porušení povinností ze strany žalované, hodnotě a významu zajišťované povinnosti, přiměřená. Uzavřel, že nejsou podmínky k aplikaci shora citovaného rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu, neboť byl vyhlášen v době, kdy nastaly účinky koncentrace řízení. I přesto odvolací soud dospěl k závěru, že sjednaná smluvní pokuta (jako každá smluvní pokuta) plní preventivní (nátlakovou) funkci, mající za cíl splnění povinností ze strany dlužníka a přihlédl k tomu, že ani sjednaná smluvní pokuta (navržená realitní makléřkou žalované) ke splnění povinností nevedla. Nezjišťoval, jaké další funkce má smluvní pokuta plnit, a ani se nezabýval (vzhledem ke svému právnímu posouzení se ani nemohl zabývat) konkrétními okolnostmi s přihlédnutím ke zjištěné funkci smluvní pokuty, tedy tím, zda částka, kterou má žalovaná zaplatit, je spravedlivá vzhledem k tomu, v jaké míře byly porušením povinností dotčeny zájmy žalobců [viz bod 50 písm. g) rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne ze dne 11. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022]. Bez zohlednění konkrétních dopadů porušení smluvní povinností v posuzované věci ze strany

žalované do poměrů a zájmů žalobců není možné přiměřenost nároku na smluvní pokutu ve smyslu citované judikatury Nejvyššího soudu posoudit.

26. Právní posouzení odvolacího soudu v otázce moderace smluvní pokuty není v souladu s požadavky obsaženými v ustálené rozhodovací praxi dovolacího soudu (vedle shora citovaného rozsudku velkého senátu Nejvyššího soudu srov. též rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2023, sp. zn. 23 Cdo 1491/2020, ze dne 29. 8. 2023, sp. zn. 23 Cdo 693/2023, ze dne 26. 10. 2023, sp. zn. 33 Cdo 1424/2023), a proto je neúplné a tudíž i nesprávné.

27. Právní názor odvolacího soudu, že rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2023, sp. zn. 31 Cdo 2273/2022, byl uveřejněn až poté, co nastaly účinky koncentrace řízení, a nemá být tudíž použit, není správný. Judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v závěru, že při řešení otázky časových účinků rozhodnutí je třeba zásadně vycházet z tzv. incidentní retrospektivy nových právních názorů, tedy z potřeby jejich aplikace na všechna probíhající řízení, jakož i na případy budoucí. Opačný postup by znamenal, že soud vědomě aplikuje „nesprávný“ právní názor, a navíc by jím byl ohrožen princip rovnosti. Výjimečné nepoužití nových judikатурních názorů může být odůvodněno pouze v konkrétních specifických situacích, v nichž existuje intenzivnější zájem na ochraně legitimních očekávání a důvěry adresátů právních norem ve stabilitu právního řádu (srov. usnesení ze dne 22. 8. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1788/2011, nebo rozsudek ze dne 6. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2561/2014; ve vztahu k právu procesnímu a k závěrům rozhodovací praxe zvláštního senátu srov. usnesení ze dne 5. 6. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5101/2017), což není případ projednávané věci. Výjimečnost situace nemůže spočívat pouze v tom, že bylo narušeno legitimní očekávání žalobců ve správnost dřívější judikatury, když jde o přirozený důsledek judikатурního odklonu (srov. rozsudek ze dne 22. 7. 2020, sp. zn. 28 Cdo 67/2020, a usnesení ze dne 24. 3. 2021, sp. zn. 23 Cdo 3334/2020). Ostatně Nejvyšší soud aplikoval závěry rozsudku velkého senátu též v poměrech věci, u níž bylo zahájeno řízení o dovolání ještě předtím, než byl rozsudek velkého senátu vydán (srov. rozsudek ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 23 Cdo 1050/2022, bod 24).

28. Nejvyšší soud vzhledem k výše uvedenému napadený rozsudek odvolacího soudu v části výroku I, v níž byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně, kterým bylo uloženo žalované zaplatit žalobcům 1 750 000 Kč s příslušenstvím a potvrzeny výroky III, IV a V rozsudku soudu prvního stupně, a v nákladovém výroku II, podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc mu v souladu s § 243e odst. 2 o. s. ř. vrátil k dalšímu řízení. Ve zbývajícím rozsahu pak dovolání podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

29. Právní názor dovolacího soudu je závazný (§ 243g odst. 1 věta první o. s. ř.).

30. O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v konečném rozhodnutí (§ 243g odst. 1 ve spojení s § 151 o. s. ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 11. 11. 2024

L. S.

JUDr. Pavel Horňák v. r.
předseda senátu